

Основи Data Science

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалавр)</i>
Галузь знань	<i>G Інженерія, виробництво та будівництво</i>
Спеціальність	<i>G3 Електрична інженерія</i>
Освітня програма	<i>Інжиніринг інтелектуальних електротехнічних та мехатронних комплексів</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Денна/заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити / 120 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, МКР</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>доцент, к.т.н. Кулаковський Леонід Ярославович, тел. 097-453-65-46, email: I.kulakovskiy@kpi.ua</i> Практичні: <i>асистент Хотян Артем Анатолійович</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/Nzc1MjM4OTk1NDA5?cjc=i5zpxjd2</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Силабус освітнього компонента «Основи Data Science» складено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів «Інжиніринг інтелектуальних електротехнічних та мехатронних комплексів» галузі знань G3 Електрична інженерія.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів здатностей:

- застосовувати базові методи та інструменти аналізу даних для розв'язання прикладних інженерних задач в електротехнічних комплексах та мехатронних системах;
- здійснювати попередню обробку, візуалізацію та інтерпретацію даних із використанням сучасних програмних засобів;
- використовувати основи машинного навчання для побудови моделей прогнозування, класифікації та оптимізації в інтелектуальних системах.

та закріплення у студентів наступних компетентностей:

(ФК 10) усвідомлення необхідності постійно розширювати власні знання про нові технології в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

(ФК 14) здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з розробкою автоматичних систем управління із врахуванням експертного досвіду.

(ФК 15) здатність застосовувати методи теорії автоматичного керування, системного аналізу та числових методів для розроблення математичних моделей електротехнічних та мехатронних комплексів, аналізу якості їх функціонування із використанням новітніх комп'ютерних технологій.

Предметом навчальної дисципліни є основи збору, обробки, аналізу та моделювання даних для підтримки прийняття рішень в електротехнічних та мехатронних комплексах.

Програмні результати навчання, на формування та покращення яких спрямована дисципліна: (ПРН06) Застосовувати прикладне програмне забезпечення, мікроконтролери та мікропроцесорну техніку для вирішення практичних проблем в професійній діяльності; (ПРН08) обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками; (ПРН19) вміти самостійно вчитись, опановувати нові знання і вдосконалювати навички роботи з сучасним обладнанням, вимірювальною технікою та прикладним програмним забезпеченням; (ПРН21) застосовувати сучасні методи оптимізації при синтезі електротехнічних та мехатронних систем та комплексів

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для успішного засвоєння дисципліни студент повинен володіти освітніми компонентами "Вища математика", "Основи програмування".

Знання та уміння, одержані в процесі вивчення кредитного модуля «Основи Data Science» є необхідними для кожного фахівця даної спеціальності, які вирішують інженерні завдання у сфері електротехніки та при вивченні таких дисциплін: «Інтелектуальні системи керування електротехнічними комплексами», «Моделювання електротехнічних систем», «Машинне навчання», «Нелінійні задачі та ідентифікація електротехнічних та мехатронних систем» тощо.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Введення до вивчення дисципліни.

Тема 1.1. Data Science як галузь знань для аналізу, обробки та інтерпретації великих обсягів даних.

Тема 1.2. Python як інструмент аналітика даних. Інтерактивне середовище розробки Jupyter Notebook.

Розділ 2. Основні синтаксису мови Python для аналізу та обробки даних.

Тема 2.1. Змінні, цілі числа, рядки, числа з плаваючою комою, перетворення типів.

Тема 2.2. Структури даних.

Тема 2.3. Оператори циклу, імпортери, функції.

Тема 2.4. Функціональне програмування та спискові вирази в Python. Помилки та винятки в Python.

Розділ 3. Бібліотека NumPy для роботи з багатовимірними масивами та матрицями.

Тема 3.1. Основи роботи з бібліотекою NumPy.

Тема 3.2. Особливості роботи з масивами в NumPy.

Розділ 4. Обробка табличних даних за допомогою бібліотеки Pandas.

Тема 4.1. Основи роботи з Pandas: DataFrame та Series.

Тема 4.2. Очищення та підготовка даних у Pandas.

Тема 4.3. Перетворення та збагачення даних у Pandas.

Розділ 5. Візуалізація даних у Data Science:

Тема 5.1. Візуалізація даних у Data Science: Основи роботи з бібліотекою Matplotlib.

Тема 5.2. Аналітична візуалізація в Data Science: розширені можливості бібліотек Matplotlib, Plotly, Seaborn.

Тема 6.1. Основи статистики в бібліотеці SciPy для Data Science.

Тема 6.2. SciPy для обробки та аналізу даних.

Тема 6.3. SciPy для моделювання та оптимізації в Data Science.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Яковенко А. В. Основи програмування. Python. Частина 1 : навч. посіб. / А. В. Яковенко. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. — 120 с.
2. Сілен Д., Мейсман К., Алі М. Основи Data Science і Big Data. Python і наука про дані / Д. Сілен, К. Мейсман, М. Алі ; пер. з англ. — Київ : Наш Формат, 2022. — 384 с.
3. Маккінні В. Python для аналізу даних. Data Wrangling з Pandas, NumPy та Jupyter / Вес Маккінні ; пер. з англ. — Харків : Видавництво «Фабула», 2023. — 544 с.4.
4. Методичні вказівки «Використання Python, бібліотек NumPy та Matplotlib» / НТУ «ХПІ». — Харків : НТУ «ХПІ», 2021. — 48 с.
5. Беррі П. Head First. Python / Пол Беррі ; пер. з англ. — Київ : Yakaboo Publishing, 2023. — 320 с.
6. Васильєв О. Програмування мовою Python. Алгоритмічні структури і стратегії. Теорія та практика / О. Васильєв. — Київ : Yakaboo Publishing, 2023. — 320 с.
7. Підручник з Python — Python 3.13.7 documentation / Python Software Foundation. — Електронний ресурс. — 2025.
8. Горобець О. Ю., Горобець С. В., Хахно К. Ю. Мова Python для інженерних та наукових задач : підручник. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.

Допоміжна

1. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Основи роботи з бібліотекою NumPy» з курсу «Обробка даних Python» / уклад. : С. М. Коваленко, С. В. Коваленко, О. В. Шматко. — Харків : НТУ «ХПІ», 2021. — 48 с.
2. Інтелектуальний аналіз даних та машинне навчання. Частина 1. Базові методи та засоби аналізу даних / Я. В. Іванчук, В. І. Месюра, А. А. Яровий, О. Д. Манжілевський – Вінниця : ВНТУ, 2021. — 69 с.
3. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Основи роботи в середовищі Jupyter Notebook» з курсу «Обробка даних Python» [Електронний ресурс / уклад.: С. М. Коваленко, С. В. Коваленко, О. В. Шматко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". — Електрон. текст. дані. — Харків, 2021. — 28 с.
4. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Основи роботи з бібліотекою Matplotlib» з курсу «Обробка даних Python» / уклад. : С. М. Коваленко, С. В. Коваленко, О. В. Шматко. — Харків : НТУ «ХПІ», 2021. — 28 с.
5. Miller C. Hands-On Data Analysis with NumPy and pandas / Curtis Miller. — Packt Publishing, 2019. — 330 p.
6. Nelli F. Python Data Analytics: Data Analysis and Science Using Pandas, Matplotlib, and the Python Programming Language / Fabio Nelli. — Springer, 2015. — 442 p.
7. Klein B. Master Data Analysis with Python: NumPy, Matplotlib, and Pandas / Bernd Klein. — Python Course, 2021. — 312 p.
8. Сліпченко В. Задачі з програмування мовою Python / Валентина Сліпченко. — Київ : Ліра-К, 2021. — 180 с.
9. Імовірнісні основи обробки даних: Збірник тестових завдань [Електронний ресурс]; уклад.: Батіна О.А., Н.Ю. Філіпова. — Електронні текстові дані (1 файл: 3,3 Мбайт). — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. — 153 с.
10. Онлайн тренажер по вивченню мови програмування python та його основних бібліотек Режим доступу: <https://www.w3schools.com/python/>
11. Онлайн тренажер по вивченню мови програмування python та його основних бібліотек Режим доступу: <https://www.tutorialspoint.com/>

Літературу, бібліографія якої подана із посиланням, можна знайти в інтернеті. Літературу, бібліографія якої не містить посилання, можна знайти в бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського. Обов'язковою для прочитання є базова література [1]-[8]. Усі інші літературні джерела є факультативними, з ними рекомендується ознайомитись.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Застосовуються стратегії активного навчання, які визначаються такими методами та технологіями: методи проблемного навчання (дослідницький метод); особистісно-орієнтовані технології, засновані на таких формах і методах навчання як візуалізація та інформаційнокомунікаційні технології, зокрема електронні презентації для лекційних занять. Викладання проводиться у формі лекцій та практичних занять.

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу)
1	Лекція 1. Тема 1.1. Data Science як галузь знань для аналізу, обробки та інтерпретації великих обсягів даних. Основна мета освітнього компоненту. Історія виникнення та розвитку цього напрямку. Інструменти та етапи робочого процесу у Data Science. Порівняння особливостей застосування мов програмування R, Python, Matlab для вирішення задач Data Science. Література: [4, 5]
	Лекція 2. Тема 1.2. Python як інструмент аналітика даних. Дистрибутиви Python. Інтерактивне середовище розробки Jupyter Notebook. Структура блокнота та принципи обчислень. Оформлення блокноту за допомогою Markdown та із застосуванням мови розмітки для створення високоякісних документів Latex для виведення тексту в формі виразів, таблиць, рівнянь тощо. Література: [2, 3, 6]
3	Лекція 3. Тема 2.1. Змінні, цілі числа, рядки, числа з плаваючою комою, перетворення типів. Найменування та використання змінних. Маніпуляції та форматування з числами. Булеві типи даних. Вбудовані типи Boolean та None. Конвертація типів. Література: [2, 3, 6]
4	Лекція 4. Тема 2.2. Структури даних. Списки (list()). Використання списків як стеків. Розуміння списку та вкладених списків. Кортежі та послідовності (tuple()). Набори (set). Заморожений набір (frozensets). Словники. Створення словників. Доступ до даних в словнику, перебір елементів словника. Додавання, видалення даних в словнику. Методи словників Python Література: [4, 5]
5	Лекція 5. Тема 2.3. Оператор циклу for, while. Оператори керування циклами break, continue. Додаткові оператори else. Вкладені (nested) цикли. Input та швидкий огляд імпортів. Консольні програми. Функції. Визначення функцій (використовуючи ключове слово def), виклик функцій, параметри та аргументи, оператор return для повернення значень, вбудовані функції (наприклад, print(), sqrt()), а також функції з користувацьких бібліотек (наприклад, math.sqrt()). Література: [3, 5, 6]
6	Лекція 6. Тема 2.4. Функціональне програмування в Python. Елементи функціонального програмування. Спискові вирази: лямбда-вирази (lambda), map(), filter(). Ітератори, спискові включення (list comprehension syntax), замикання (closures), анотації типів

	Генератори списків/словників та інших колекцій. Помилки та винятки в Python. Типи помилок в Python. Обробка винятків (використання структури try: except. Список вбудованих винятків та їх значення. Створення винятків (використання оператора raise). З'єднання винятків. Визначення дій з очищення (застосування оператора return та пропозицію finally:) Література: [4, 5]
7	Лекція 7. Тема 3.1. Основи роботи з бібліотекою NumPy. Стандартні типи даних NumPy. Методи автозаповнення та формування числових діапазонів. Методи створення матриць. Операції над матрицями. Агрегатні функції NumPy. Методи формування масивів. Створення масивів без використання списків. Атрибути ndarray. Доступ до окремих елементів ndarray. Література: [4, 5, 8]
8	Лекція 8. Тема 3.2. Особливості роботи з масивами в NumPy. Властивості та уявлення NumPy -масивів. Операції із масивами. Зрізи масиву: доступ до підмасивів. Використання булевих масивів в якості маски. Просунуте індексування. Переформатування масивів. Індексція, зрізи, ітерування по масивах. Спискова та маскова індексція (fancy & masking indexing). Література: [4, 5]
9	Лекція 9. Тема 3.2. Особливості роботи з масивами в NumPy. Транспонування матриць та векторів. Робота з розмірностями. Базові математичні операції з масивами. Поняття "векторизації". Методи генерації псевдовипадкових чисел та перемішування елементів масиву. Методи математичної статистики. Елементи лінійної алгебри, операції з матрицями та векторами. Транслявання масивів (array broadcasting). Література: [6, 7]
10	Лекція 10. Тема 4.1. Основи роботи з Pandas: DataFrame та Series. Введення до об'єктів Pandas. Розгляд основних можливостей бібліотеки. Series як спеціалізований словник. Побудова об'єктів Series. Побудова об'єктів DataFrame. Index як незмінний масив. Index як множина. Індексція та вибір даних. Вирівнювання даних за мітками індексу. Індесатори: loc і iloc. Вибір даних у DataFrame. Створення DataFrame з різних джерел (словники, списки, CSV, Excel). Операція з даними в Pandas. Відбір значень за допомогою індексу. Ієрархічна індексція. Універсальні функції: збереження індексу. Універсальні функції: Вирівнювання індексу (Index Alignment). Література: [6, 7]
11	Лекція 11. Тема 4.2. Очищення та підготовка даних у Pandas. Проблеми якості даних: пропущені значення, дублікати, шум. Виявлення пропущених значень (isnull(), notnull()). Стратегії обробки пропусків: Видалення (dropna()), Заповнення (fillna()). Виявлення та видалення дублікатів (duplicated(), drop_duplicates()). Зміна типів даних (astype()), обробка дат. Робота з категоріальними даними. Виконання операцій із ковзним вікном. Створення зрізів. Чисельні та статистичні методи. Мова запитів. Графічні можливості бібліотеки Pandas. Стандартизація назв колонок, категорій, форматів. Література: [6, 7]
12	Лекція 12. Тема 4.3. Перетворення та збагачення даних у Pandas. Створення нових колонок на основі існуючих. Застосування функцій до колонок (apply(), map(), lambda). Групування та агрегація (groupby(), agg()). Злиття та об'єднання таблиць (merge(), concat()). Робота з часовими рядами: індексція, ресемплінг. Підготовка даних до машинного навчання: нормалізація, one-hot encoding. Література: [6, 7]

13	Лекція 13. Тема 5.1. Візуалізація даних у Data Science: Основи роботи з Matplotlib. Розширена візуалізація засобаби бібліотеки Matplotlib. Основні компоненти графіка: Figure, Axes, Axis. Побудова простих графіків: plot(), scatter(), bar(), hist(). Налаштування графіка. Область рисування (Axes). Візуалізація розподілу, трендів та кореляцій. Налаштування графіків для аналітичного звіту. Підписи, легенди, кольори, стилі. Збереження графіків для презентацій та звітів. Збереження графіків у файли (формати PNG, PDF тощо). Порівняння Matplotlib з іншими бібліотеками (Seaborn, Plotly). Література: [6, 7]
14	Лекція 14. Тема 5.2. Аналітична візуалізація в Data Science: розширені можливості Matplotlib Інтерактивна візуалізація засобами бібліотеки Plotly. Використання стилів (plt.style.use()). Інтерактивність у Jupyter Notebook (магічні команди %matplotlib inline, %matplotlib notebook). Використання стилів (plt.style.use()). Побудова багатопанельних графіків (subplot, subplots) для порівняння даних. Візуалізація часових рядів та трендів. Робота з Pandas DataFrame та NumPy масивами у Matplotlib. Візуалізація результатів аналізу даних засобами бібліотеки Pandas. Бібліотека Seaborn: heatmap, pairplot, boxplot. Література: [6, 7]
15	Лекція 15. Тема 6.1. Основи статистики для Data Science. Описова статистика: середнє, медіана, мода, дисперсія. Розподіли: нормальний, експоненційний. Візуалізація статистичних характеристик.
	Лекція 16. Тема 6.2. SciPy для обробки та аналізу даних. Огляд структури SciPy: основні підмодулі (stats, optimize, integrate, signal, interpolate). Статистичний аналіз з scipy.stats. Описова статистика (середнє, медіана, дисперсія). Тестування гіпотез (t-тест, χ^2-тест, кореляція). Інтерполяція та апроксимація даних (scipy.interpolate). Обробка сигналів та фільтрація (scipy.signal), згладжування.
	Лекція 17. Тема 6.3. SciPy для моделювання та оптимізації в Data Science. Розв'язання нелінійних рівнянь та систем (scipy.optimize.root, fsolve). Мінімізація функцій (scipy.optimize.minimize) — приклади з Data Science. Підбір параметрів моделі. Фітинг кривих. Чисельне інтегрування (scipy.integrate.quad, odeint) — застосування в моделюванні процесів. Робота з матрицями та лінійною алгеброю (scipy.linalg). Побудова моделей на основі диференціальних рівнянь. Застосування SciPy у задачах машинного навчання (наприклад, оптимізація функції втрат).
	Лекція 18. Залікове оцінювання

Практичні заняття:

Практичні заняття з дисципліни проводяться викладачем згідно навчального плану. **Основною ціллю** практичних занять є закріплення теоретичних положень і набуття умінь їх практичного застосування шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на практичне заняття
Практичне заняття №1	Тема 1.2. Python як інструмент аналітика даних. Інтерактивне середовище розробки Jupyter Notebook. Встановлення на ПК дистрибутива Anaconda та останньої версії мови програмування python. Робота в командному рядку CMD (Command Prompt). Базові команди по визначенню та встановленню директорії знаходження python файлів в CMD. Перевірка і встановлення необхідних бібліотек python в CMD.

Практичне заняття №2	Тема 1.2. Python як інструмент аналітика даних. Інтерактивне середовище розробки Jupyter Notebook. Створення та налаштування Jupyter Notebook. Запуск середовища, створення нового блокнота, збереження та організація файлів. Робота з комірками: кодові та текстові блоки. Виконання обчислень у Python, порядок виконання комірок, управління станом ядра. Оформлення документації за допомогою Markdown. Заголовки, списки, посилання, вставка зображень, форматування тексту.
Практичне заняття №3	Тема 1.2. Python як інструмент аналітика даних. Інтерактивне середовище розробки Jupyter Notebook. Оформлення документації за допомогою Markdown. Використання LaTeX у Jupyter Notebook. Створення математичних виразів, рівнянь, таблиць, оформлення формул у тексті. Створення інтерактивного та структурованого звіту. Поєднання коду, результатів обчислень та пояснювального тексту для високоякісного документа. Оформлення лабораторної роботи в Jupyter Notebook. Завдання: розрахунок математичних виразів, оформлення результатів у вигляді формул і таблиць.
Практичне заняття №4	Тема 2.1. Змінні, цілі числа, рядки, числа з плаваючою комою, перетворення типів. Оголошення та використання змінних у Python. Створення змінних різних типів: int, float, str. Перетворення типів даних. Використання функцій int(), float(), str() для конвертації. Маніпуляції з числами та форматування виводу. Арифметичні операції, округлення, форматування через f-strings. Робота з рядками. Конкатенація, методи upper(), lower(), replace(), форматування тексту. Практичні завдання по створенню та конвертації типів даних та форматуванні тексту.
Практичне заняття №5	Тема 2.1. Змінні, цілі числа, рядки, числа з плаваючою комою, перетворення типів. Булеві типи та логічні операції. Значення True, False, оператори and, or, not. Тип None та його застосування. Призначення змінної значення None, перевірка через is None. Необхідно створити програму, яка приймає число, конвертує його в рядок, додає текст, перевіряє умову і виводить результат у форматovanому вигляді.
Практичне заняття №6	Тема 2.2. Структури даних. Створення та базові операції зі списками (list). Додавання, видалення елементів, зрізи, ітерація. Приклад: список вимірюваних значень напруги. Використання списків як стеків. Методи append() та pop(). Приклад: моделювання черги команд для керування електроприводом. Кортежі (tuple) та їх застосування. Зберігання незмінних даних, наприклад, номінали елементів. Набори (set) та заморожені набори (frozenset). . Практичні завдання по створенню унікальних значень, наприклад, типів датчиків у системі. Створення списків показників струму, обчислити середнє значення, видалити аномальні дані. Створення набору унікальних типів датчиків у системі моніторингу.
Практичне заняття №7	Тема 2.3. Оператори циклу, імпортери, функції.

	Цикли for та while. Ітерація по списках, діапазонах (range()), умовні цикли. Приклад: обробка масиву вимірювань напруги. Оператори керування циклами break, continue, else. Використати break для зупинки циклу при виявленні аварійного значення температури. Вкладені цикли (nested loops). Консольні програми. Створення простого калькулятора для розрахунку потужності. Функції в Python. Визначення функцій (def), виклик, параметри, аргументи, return. Приклад: функція для обчислення активної потужності $P=U \cdot I \cdot \cos\varphi$.
Практичне заняття №8	Тема 2.4. Функціональне програмування та спискові вирази в Python. Помилки та винятки в Python. Лямбда та map(): Створити список показників струму та застосувати map() для перетворення значень у кВт·год. filter(): Відфільтрувати значення напруги, що виходять за допустимі межі. List comprehension: Згенерувати список квадратів струмів для розрахунку потужності. Генератори словників. Замикання: Написати функцію, яка повертає іншу функцію для розрахунку потужності з фіксованим коефіцієнтом cosφ.
Практичне заняття №9	Тема 2.4. Функціональне програмування та спискові вирази в Python. Помилки та винятки в Python. Обробка помилок введення: Програма запитує напругу та струм, обчислює потужність. Якщо введено не число — вивести повідомлення. Власний виняток: Створити виняток VoltageOutOfRangeError, якщо напруга > 1000 В. З'єднання винятків: Обробити кілька типів помилок (ValueError, ZeroDivisionError) в одному блоці.
Практичне заняття №10	Модульна робота
Практичне заняття №11	Тема 3.1. Основи роботи з бібліотекою NumPy. Створення масивів у NumPy. Використання np.array(), np.zeros(), np.ones(), np.arange(), np.linspace(). Приклад: створення масиву значень напруги для моделювання. Типи даних NumPy. int32, float64, complex, перевірка через dtype. Методи автозаповнення та формування діапазонів arange(), linspace(), full(), eye(). Створення матриць та операції над ними. Додавання, множення, транспонування, обчислення детермінанта. Приклад: матриця коефіцієнтів електричної схеми. Агрегатні функції NumPy sum(), mean(), max(), min(), std(). Атрибути ndarray shape, size, ndim, dtype. Доступ до елементів масиву. Індексція, зрізи, робота з підмасивами. Завдання: Згенерувати матрицю 3×3 для моделювання параметрів електричної мережі, виконати транспонування та множення.
Практичне заняття №12	Тема 3.2. Особливості роботи з масивами в NumPy. Транспонування матриць та векторів (.T). Робота з розмірностями (reshape, ndim, shape). Базові математичні операції з масивами (додавання, множення, скалярні операції). Поняття векторизації (операції без циклів). Генерація псевдовипадкових чисел (np.random) Перемішування елементів (shuffle). Методи математичної статистики (mean, std, var). Елементи лінійної алгебри (dot, matmul, linalg). .

	Завдання: Згенерувати масив випадкових значень струму, обчислити середнє та стандартне відхилення.
Практичне заняття №13	Тема 4.1. Основи роботи з Pandas: DataFrame та Series. Створення Series з показників напруги та додати індекси (наприклад, назви ліній). Виконання доступу до елементів за індексом та за міткою. Вирівнювання даних при додаванні двох Series. Створення DataFrame з параметрами електричних приладів (напруга, струм, потужність). Вибір даних у DataFrame. Операції з даними: відбір значень за індексом.
Практичне заняття №14	Тема 4.2. Очищення та підготовка даних у Pandas. Очищення та підготовка даних. Завдання: Виявити пропущені значення та заповнити їх середнім. Видалити дублікати рядків. Чисельні та статистичні методи (mean(), std(), describe()). Мова запитів (query()). Використати query() для вибору приладів з потужністю > 10 кВт.
Практичне заняття №15	Тема 5.1. Візуалізація даних у Data Science: Основи роботи з бібліотекою Matplotlib. Основи візуалізації з Matplotlib. Простий графік: Побудувати графік зміни напруги з часом, додати заголовок та підписи осей. Scatter: Візуалізувати залежність потужності від струму (імітація реальних даних). Bar: Побудувати стовпчикову діаграму для порівняння потужності різних приладів. Hist: Побудувати гістограму розподілу значень струму.
Практичне заняття №16	Тема 5.2. Аналітична візуалізація в Data Science: розширені можливості бібліотек Matplotlib, Plotly, Seaborn. Розширена аналітична візуалізація з Matplotlib та Seaborn. Побудова інтерактивного графіку залежності потужності від струму з Plotly. Виконання кореляційний аналіз параметрів обладнання та візуалізувати через heatmap. Створення pairplot для набору даних (наприклад, напруга, струм, потужність), boxplot для аналізу розподілу струму. Візуалізація часового ряду (дані з DataFrame) з трендовою лінією.
Практичне заняття №17	Тема 6.2. SciPy для обробки та аналізу даних. Статистика та інтерполяція з SciPy. Обчислення середнє, медіану та дисперсію для набору вимірювань напруги. Виконання t-тест для порівняння двох наборів даних (наприклад, струм до і після модернізації). Побудова інтерполяційну функцію для даних температури та візуалізувати її. Виконання апроксимацію даних поліномом. Виконання фільтрацію сигналу (наприклад, Butterworth low-pass filter). Розрахунок інтегралу функції, що описує зміну струму з часом.
Практичне заняття №18	Тема 6.3. SciPy для моделювання та оптимізації в Data Science. Чисельне інтегрування: quad для інтегралів, odeint для диференціальних рівнянь. Робота з матрицями та лінійною алгеброю (scipy.linalg). Розв'язання системи диференціальних рівнянь для моделювання RC-ланцюга. Виконання операції з матрицями (обернена матриця, визначник). Використання odeint для моделювання динаміки температури в електродвигуні. Розв'язання

нелінійних рівнянь та систем: root(), fsolve(). Розв'язати нелінійне рівняння (наприклад, для розрахунку струму в нелінійному колі).
--

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента передбачає:
підготовку до аудиторних занять – 38 год;
підготовку до модульної контрольної роботи – 4 год;
підготовку до залікового оцінювання – 6 год.

3. Контрольна робота

Метою контрольної роботи є закріплення та перевірка теоретичних знань із освітнього компонента, набуття студентами практичних навичок самостійного вирішення задач прийняття рішень.

Модульна контрольна робота (МКР) виконується після вивчення Розділів 1-2 та виконання практичних занять 1-9. Контрольна робота проводиться у середовищі Google Classroom. Кожен студент отримує індивідуальне завдання, відповідно до якого необхідно вирішити оптимізаційну задачу щодо прийняття рішень методом експертного оцінювання або методами лінійного чи нелінійного програмування в залежності від варіанту.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Політика навчальної дисципліни «Основи Data Science» заснована на корпоративній політиці КПІ ім. Ігоря Сікорського.

КПІ ім. Ігоря Сікорського є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і доброчесність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера Університету будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи Data Science» потребує: підготовки до практичних занять, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- правила відвідування занять: заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати заохочувальні або штрафні бали. Відповідно до РСО даної дисципліни бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях.
- правила поведінки на заняттях: студент має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях, передбачені РСО дисципліни. Використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача, в інтернеті, в дистанційному курсі на платформі Сікорський здійснюється за умови вказівки викладача;
- політика дедлайнів та перескладань: якщо студент не проходив або не з'явився на МКР (без поважної причини), його результат оцінюється у 0 балів. Перескладання результатів МКР не передбачено;
- політика щодо академічної доброчесності: Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>

встановлює загальні моральні принципи, правила етичної поведінки осіб та передбачає політику академічної доброчесності для осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності, в тому числі при вивченні та складанні контрольних заходів з дисципліни «Основи Data Science»;

- при використанні цифрових засобів зв'язку з викладачем (мобільний зв'язок, електронна пошта, переписка на форумах та у соцмережах тощо) необхідно дотримуватись загальноприйнятих етичних норм, зокрема бути ввічливим та обмежувати спілкування робочим часом викладача.
- здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: МКР (модульна контрольна робота) проводиться перед другим календарним контролем на практичному занятті у присутності викладача (36 балів), 8 практичних занять (8 балів за практичне заняття = $8 \times 8 = 64$). МКР виконується у вигляді відповіді на теоретичне запитання з лекційного матеріалу та одну практичну роботу. По закінченню заняття робота над МКР закінчується і не підлягає переписуванню. МКР оцінюється в 54 бали за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь на теоретичне питання (не менше 90 % потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд та вирішено правильно задачу – 36-31 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь на теоретичне питання (не менше 75 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь» або містить незначні неточності, хід вирішення задачі правильний, але містить незначні неточності, здебільшого у розрахунку – 30-22 балів;

- «задовільно» – неповна відповідь на теоретичне питання (не менше 60 % потрібної інформації), виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та містить деякі помилки, у вирішенні задач простежуються значні помилки – 21-10 балів;

- «незадовільно» – незадовільна відповідь та неправильно вирішена задача – 0 балів.

Завдання в рамках практичного заняття оцінюються в 8 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повністю виконана робота (не менше 90 % потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 8 балів;

- «добре» – в роботі містяться певні неточності (не менше 75 % потрібної інформації), надані обґрунтування недостатньо повні – 7-6 бали;

- «задовільно» – в роботі містяться суттєві неточності (не менше 60 % потрібної інформації), робота виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та містить значні помилки – 5-3 бали;

- «незадовільно» – задача вирішена не правильно – 0 балів.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою позитивного першого та другого календарного контролів є отримання не менше 50 % максимально можливого на момент відповідного календарного контролю рейтингу.

Семестровий контроль: залік. Необхідною умовою допуску до залікового оцінювання є написання модульної контрольної роботи і стартовий рейтинг не менше 30 балів.

$$RC(max) = 64 + 36 = 100 \text{ балів}$$

$$RC(min) = 30 \text{ балів.}$$

Залікове оцінювання. Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60, але виконані і зараховані практичні, МКР, студент виконує залікову роботу. Залікова робота оцінюється у 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи

складається з двох теоретичних запитань з переліку, що наданий у додатку до силабусу та задачі. Кожне запитання оцінюються в 50 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 95 % потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 47-50 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь» або містить незначні неточності – 37-46 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації), виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та містить деякі помилки – 30-36 балів;
- «незадовільно» – незадовільна відповідь – >30 балів.

Заохочувальні бали встановлюються за:

Виконання індивідуального семестрового завдання	в залежності від складності, але не більше 10 балів
Доповідь на відповідних студентських конференціях з тематики дисципліни та участь у конкурсах робіт	до 5 балів
Підготовка реферативної роботи за темою пропущеного студентом заняття, або за темою, запропонованою викладачем (обсяг до 10 аркушів)	в залежності від розкриття студентом обраної теми, обґрунтованості висновків, але не більше 3 балів

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою

<i>Рейтингові бали, RD</i>	<i>Оцінка за університетською шкалою</i>
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	Не допущено

2. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

В якості семестрового контролю, згідно навчального плану, студенти складають іспит. Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль, наведено у додатку до силабусу.

Здобувач вищої освіти має можливість пройти онлайн курс(и) за однією або декількома темами, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Онлайн курс здобувач може обрати самостійно або за рекомендацією викладача. 1 год прослуханого курсу оцінюється у 0,83 бали. Максимальна кількість годин, яка може бути зарахована за результатами неформальної освіти, становить 12 год, відповідно максимальна кількість балів за такі результати становить – 10 балів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцент кафедри автоматизації електротехнічних та мехатронних комплексів, к.т.н., Кулаковський Леонід Ярославович

Ухвалено кафедрою автоматизації електротехнічних та мехатронних комплексів. Протокол №15 від 04.06.25 р.

Погоджено: Методичною комісією НН ІЕЕ (протокол №30 від 25.06.25 р.)

Додаток до силабусу освітнього компонента курсу**«Основи Data Science»****Перелік завдань, що виносяться на семестровий контроль**

1. Описати роль Data Science у сучасних електротехнічних та мехатронних системах.
2. Сформулювати основні етапи процесу Data Science.
3. Навести приклади застосування аналізу даних для оптимізації роботи електроенергетичних комплексів.
4. Описати призначення Jupyter Notebook для інженерних розрахунків.
5. Описати типи даних у Python.
6. Навести приклади використання структур даних (списки, словники) для параметрів електричних схем.
7. Сформулювати принцип роботи циклів for та while для обробки масивів даних.
8. Описати призначення функцій у Python та навести приклад функції для розрахунку потужності.
9. Сформулювати поняття лямбда-виразів та навести приклад їх використання для обробки даних.
10. Описати механізм обробки винятків та його значення для надійності програм.
11. Навести приклади використання операторів break, continue у циклах.
12. Описати переваги використання NumPy для роботи з великими масивами даних.
13. Навести приклади створення масивів та матриць для моделювання електричних параметрів.
14. Сформулювати поняття векторизації та пояснити, чому вона важлива для швидких обчислень.
15. Описати методи генерації випадкових чисел та їх застосування у моделюванні шуму сигналів.
16. Навести приклади операцій над матрицями (додавання, множення, транспонування).
17. Описати принцип транслявання масивів (broadcasting) та його значення.
18. Описати структуру об'єктів Series та DataFrame та їх роль у роботі з табличними даними.
19. Навести приклади очищення даних (видалення пропусків, дублікатів) у задачах моніторингу обладнання.
20. Сформулювати принципи групування та агрегації даних.
21. Описати методи роботи з індексами та ієрархічною індексацією.
22. Навести приклади імпорту даних з CSV та Excel у DataFrame.
23. Сформулювати можливості мови запитів (query()) для вибірки даних.
24. Описати основні компоненти графіка в Matplotlib та їх призначення.
25. Навести приклади побудови графіків для аналізу трендів напруги та струму.
26. Сформулювати переваги інтерактивної візуалізації з Plotly та Seaborn для аналітичних звітів.
27. Описати методи побудови багатопанельних графіків (subplot, subplots).
28. Навести приклади використання heatmap та pairplot для аналізу кореляцій.
29. Описати можливості SciPy для статистичного аналізу даних.
30. Навести приклади застосування t-тесту або χ^2 -тесту для перевірки гіпотез у технічних вимірюваннях.
31. Сформулювати принцип роботи інтерполяції та її значення для апроксимації характеристик обладнання.
32. Описати методи фільтрації сигналів та їх застосування у системах контролю.
33. Навести приклади оптимізації функцій для підбору параметрів моделей електротехнічних процесів.
34. Сформулювати роль чисельного інтегрування та розв'язання диференціальних рівнянь у моделюванні динаміки систем.
35. Описати застосування SciPy у задачах машинного навчання (оптимізація функції втрат).